

et KOSTNICKÉ JISKRY Evangelický týdeník

4/2016

3. února 2016

✦ ročník 101

cena: 13 Kč

*Příští číslo vyjde
10. února 2016*

Z obsahu

** Budete mi svědky*

** Ano, ano*

Poselství k neděli Estomihi

BOŽÍ LÁSKU ZNÁT NEBO BOHA MILOVAT? 1 K 13,1-13

S uvedeným textem jsem už dvakrát narazil: jednou ve škole, ve třídě složené vesměs z nevěřící mlá-

deže. Chtěl jsem, aby slyšeli, o čem se píše v Bibli (v základu naší evangelizace po léta letoucí je povědomí o tom, že Bůh ty lidi miluje), ale vůbec se jim to nelíbilo. Podruhé mezi křesťanskou mládeží, kdy mi jeden mladík řekl, že kdo byl párkrát na křesťanské svatbě, ten má tohoto textu už plné zuby.

V Bibli je plno nepohodlných textů, které stojí za to připomínat, a jestli se dnes mládež takovým slovům spíš vyhýbá, asi protože jim připadají nadnesená, tak jejich četba jednou za rok v kostele by mohla být doprovázena bez silných slov. Víš-li tedy o tom, že tě Bůh takto miluje, řekni mu to. Ne veřejně, jako v liturgii, ale až se budeš sám modlit.

Tímto apelem odkládáme otázku lásky, která je tu v popředí pozornosti, a podívejme se na to ostatní: zvony a činely, prorokování a poznání, rozdávání – to všechno jsou dobré, krásné, někdy i drahé věci.

Mnozí je ocení. Všiml jsem si ale, že pokud jsou v jednom kotli s náboženstvím, jsou lidé ostražití i vůči nim. Dívají se ne na poznání samo, ne na obsah proroctví, nebo na to, co jim nabízíme, ale nedůvěřivě se snaží odhadnout, co to s nimi udělá. Za koho pak budou, například u svých přátel, když to přijmou.

Všechno je částečné, taky bych mohl říci ambivalentní. S dobrým úmyslem vyřčené slovo nemusí ještě dobře dopadnout. Co tedy musíme udělat například s kázáním v tuto neděli, aby bylo věrohodné, aby z něj Boží láska koukala bez velkých slov? A v jakou muziku nebo řeč by se to milování Boha mělo mezi lidmi otisknout, abychom byli opravdoví? Verš předcházející tomuto textu říká, že ta cesta není zprofanovaná, ale vzácná.

Oldřich Kadlec,
kazatel Církve bratrské,
Neratovice

Jak se chovat k muslimům?

Nečekaný nápor přistěhovalců nás i všechny evropské země překvapil. Vlády musely rychle řešit otázky organizační, bezpečnostní, hospodářské i právní. Ale všichni víme, že tím věc nekončí. Je to záležitost vztahů, dlouhodobá, a vlastně se týká každého z nás. A k nesnázi přispívá, že většina z přistěhovalých jsou muslimové. My s nimi většinou nemáme zkušenosti, jen víme o neuvěřitelných hrůzách, kterých se okázale dopouští tzv. islámský stát.

A tak se poměr Evropanů k muslimům dá rozčlenit do trojího možného přístupu: První je nedůvěra, cizota, nepřátelství, v extrémním případě až nenávisť. Nejsilnějším zdrojem tohoto přístupu je strach. To je ten nejnešťastnější způsob, ostatně právě ten si zřejmě jejich extremisté přejí. Těch extremistů mezi nimi je bezpochyby jen malé procento, ale vlivně, dobře vyzbrojené a mediálně hluché. Soudní lidé mezi námi by však měli, navzdory oprávněnému rozhořčení, snažit se dopátrat podhoubí jejich zvráceného „nihilismu“ (tak to nazval jeden znalec islámu). A nezavdávat jim k tomu další příčiny.

Druhý přístup je snaha vyjít jim vstříc s respektem, třeba dokonce i odložit naše zvyklosti, abychom je neprovokovali. Současný úspěšný francouzský román má název Podvolení. Takový přístup snad u nás není zastoupený, ale v některých zemích ano. Na příklad v Bruselu se prý před časem městská rada rozhodla nevztýčit o Vánocích na náměstí vánoční strom, aby nebyly uraženy city muslimů. (Ponechme stranou, že vánoční strom je pro nás křesťany velmi důležitý, spíš folklorní zvyk. Ač jej máme rádi, víme, že s podstatou vánoční zvěsti nemá nic společného.) Tento přístup není tak škodlivý jako ten první, ale také není šťastný. Je spíš směšný, ne-li dokonce hloupý. Vždyť i když jsme k muslimům vstřícní, proč se před nimi vzdávat vlastní totožnosti a pokořovat se?

A tak zbývá třetí, ato nejvhodnější možnost: vstřícnost a trpělivost. Vždyť i islám je abrahamovské náboženství. Ten však neprošel podobným dějinným vývojem jako křesťanství. Je zřejmě strnulější než křesťanstvo, které se muselo vypořádávat s omyly a s nárazy kritického myšlení. A muslimové, budou-li zde dlouhodobě usazeni, bezpochyby také budou muset vstupovat do dialogu a vypořádávat se s kritikou a určitě se také zbavovat pokušení primitivního násilí.

Kéž by zde v Evropě pokojní a pokorní čtenáři Koránu nacházeli více pokojných a pokorných čtenářů Bible. Přisun muslimů k nám ku podivu vyvolal i ve lhostejných Čechách hlasy, které se náhle dovolávají „křesťanských kořenů Evropy“. To jsme zde dlouho neslyšeli. Kéž tedy takové volání po křesťanských kořenech Evropy nezůstává na povrchu folklorních zvyklostí, ale vyústí u mnohých do touhy po odpuštění vin Boží milostí.

Blahoslav Hájek

Správné slyšení

Pán Ježíš činí mocná znamení, jestli chceme, tak přímo divy. Ty však nejsou nikdy samoúčelné. Nechtějí oslnit. Ježíš je jednoznačně proti laciné víře v zázraky. Odmítá konat mocná znamení na zakázku a objednávku.

V evangelijním příběhu čteme o uzdravení hluchoněmého člověka. Zde nejde ovšem jen o uzdravení tělesné, třebaže i ono hraje bezesporu také svou roli. Ježíšovy činy ukazují vždy ke hlubší skutečnosti. Uvažme

jen: Co bychom měli dnes z toho, že se odehrál kdysi ve vzdálené zemi zhruba před 1800 lety zázrak? K čemu by nám asi byl? Čím nás konkrétně osloví? Pomůže nám nějak?

Evangelium je dobrá, radostná zpráva, přejná novina o Boží cestě za člověkem. Bůh v Kristu totiž nejen přišel, ale svým Duchem dodnes přichází a zasahuje do světa i do chodu jednotlivého lidského života. Ježíš Kristus rozhodně nepatří dávne minulosti a šeru dávných věků. Je a

chce být přítomný i teď mezi námi. Jsou arciť případy – leckdo se na ně i soustřeďuje -, kdy nemocní mohli či mohou zásahem shůry nečekaně i tělesně zakoušet vyléčení a navrácení do života. Sám se do této skupiny ostatně také počítám.

Na druhé straně je však třeba velice důrazně varovat před primitivní vírou v divy. Vždyť ani za svého krátkého pozemského života se Ježíš nedostal – a ani dostat nemohl – do

Dokončení na str. 2

OD SVÝCH MILÝCH PŘÍZNIVCŮ JSME PŘIJALI MINULÝ ROK TYTO DARY NA TF:

AVA s. r. o. (ses. Šťastná Věra)	5.000 Kč	br. Otter Jiří J. - Praha	500 Kč
Brněnská tisková misie	500 Kč	br. Pawlica	2.400 Kč
FS ČCE - Strmilov	360 Kč	br. Petratur Michal	1.000 Kč
Sbor Církve bratrské - Praha 5 Smíchov	3.000 Kč	br. Petrilák Luděk	1.000 Kč
II. sbor ČCE (místo neuvedeno)	1.634 Kč	br. Pokorný Milíř	1.000 Kč
II. sbor ČCE - Praha Žižkov	1.000 Kč	ses. Pražanová - Praha 2	500 Kč
Bártová Božena	300 Kč	ses. Průšová Renata - Praha Žižkov	500 Kč
br. Bulíček Ladislav	500 Kč	br. Przeczek Kazimír	200 Kč
ses. Buryjánová Žofie	200 Kč	ses. Říhová Věra	2.000 Kč
ses. Daňková Milena - Jičín	500 Kč	br. Schilla - Praha	3.000 Kč
ses. Dušková Věra	500 Kč	br. Sláma Milan	1.000 Kč
Fajfroví D. a J. - Praha	5.000 Kč	ses. Smejkalová J.	500 Kč
br. Hanus Ladislav - Holetín	15.000 Kč	ses. Smržová Ludmila - Borkovice	700 Kč
br. Heřman - Praha 2	1.000 Kč	ses. Šlechtová Hana	700 Kč
ses. Janouchová Markéta	500 Kč	br. Švaříček Jaroslav	2.000 Kč
ses. Kadlecová Romana - Veselí n. Lužnicí	1.000 Kč	ses. Targoszová Jarmila	1.000 Kč
ses. Karbusová D. - Hrušovany 5, Ústěk	500 Kč	ses. Tichá	10.000 Kč
ses. Klimentová Daniela	1.000 Kč	br. Tomeš Daniel	500 Kč
ses. Kosatová Lydie	300 Kč	br. Toušek Daniel Ing - Praha 10	3.000 Kč
br. Krůta Zdeněk Ing.	600 Kč	ses. Vedralová	1.000 Kč
ses. Kunzok Eva	1.000 Kč	br. Verner Pavel - Klatovy	200 Kč
br. Mareček Miroslav - Praha	2.000 Kč	ses. Vobrová Žofie - Praha 5	1.000 Kč
br. Marek Vojtěch	2.000 Kč	ses. Voříšková Lydie	2.000 Kč
ses. Mařasová Marie - Zürich, Švýcarsko	1.000 Kč	nejmenovaní dárce	7.700 Kč
ses. Novotná Marta	3.000 Kč		

Všem dárcům velice děkujeme!

Z církví doma i ve světě

PAPEŽ FRANTIŠEK SE ZÚČASTNÍ PŘIPOMÍNKY 500. VÝROČÍ REFORMACE V LUNDU

Papež František se vydá do Švédska na připomínku 500. výročí reformace. Připomínková akce proběhne 16. října letošního roku v Lundu a bude mít ekumenický ráz. Jak bylo již dříve ohlášeno, pořadatelem bude Světová luterská federace společně s Římskokatolickou církví. Papež František jí bude proto předsedat společně s předsedou Světové luterské federace biskupem Mounibem Y. Younanem a jejím sekretářem Rev. Martinem Jungem. Na přípravách bude spolupracovat švédská církev a stockholmská římskokatolická diecéze. Součástí události, která má nechat vyniknout pokroku v ekumenických vztazích mezi katolíky a luterány, bude společná bohoslužba podle nedávno vydaných směrnic „Common Prayer“, tj. společné modlitby. Program má být zároveň součástí recepce studijního dokumentu From Conflict to Communion (Od konfliktu ke společenství), zveřejněného roku 2013, který je prvním pokusem římskokatolické a luteránské strany o společnou reflexi dějin reformace na mezinárodní úrovni.

(*RaVat*)

Vědec v „neimpaktovaném“ periodiku

(Prof. Pavel Filipi – žák J. L. Hromádky, souputník O. Chadwicka)
Opakovaně jmenoval arcibiskup z Canterbury Owena Chadwicka (20.5.1916-17.7.2015) *svým zástupcem v rozhovorech anglikánů s pravoslavnými o věroučných otázkách*. „Zájem o pravoslaví“ zněl název prvního článku z monotematické série Pavla Filipiho (26.5.1936-28.12.2015) v Kostnických jiskrách v 70. letech 20. století ...

Filipiho série o pravoslaví ukázala, že na stránkách populárního týdeníku lze čtivě traktovat náročné téma (navíc pak, že více samostatných článků bývá stravitelnější než „kláda“ zveřejňovaná na pokračování). Rovněž Chadwick, odborník na novější obecné a církevní dějiny, který, jak se shodují nekrology ve světovém tisku, v anglosaském prostředí oblíboval méně disent než establishment a obecně si ošklivil odsudky, se vyznačoval srozumitelným stylem. Filipiho i Chadwicka spojovalo více než společný měsíc narození a rok úmrtí. Oba byli vpravdě teology, ekumenickými diplomaty a pedagogy, navzájem pak akademickými souputníky. Jejich tematický záběr se místy sbíhal a překrýval.

Když za vrcholícího přestupového hnutí Filipiho pozdější učitel a vzor J. L. Hromádka publikoval v Kostnických jiskrách (KJ) seriál o římském katolicismu (převtělený roku 1925 v knihu Katolicismus a boj o křesťanství, dožné v tuzemsku nepřekonaný pokus o vyrovnání se s katolictvím z protestantských pozic), stálo to týdeník tolik odběratelů, že musel být finančně sanován. Odtud snad pramenila Filipiho odolnost vůči ekonomickým tlakům, jimž musely „Kostry“ od 90. let znovu čelit. (Hrozbu, že budou-li nadále publikovány články jistého autora, bude stěžovatel navádět odběratele k odhlášení předplatného a všechny k ignorování tiskového fondu, např. komentoval s nadhledem: „Co je tohle za přístup?!“)

V redakční radě KJ jsem prof. Filipiho potkal naposledy, a sice někdy v rozmezí let 1999 až 2001. (Snažil se mne povzbudit k dalšímu z „obrázků z vojny“; poslední z nich vyšel v roce 1998. Zveřejnění prvních několika v redakční radě navzdory původně zamítavému verdiktu sám prosadil.) Tehdy už, vázán děkanskými povinnostmi, docházel do redakce sporadicky. Jeho věcnost (vrcholným odsudkem příspěvku bylo, že je to „jenom takový povídání“), rozhled, neohroženost a autorita pak citelně chyběly – nejenom mně, ale i redaktorům Dušanu Čapkovi a Zdeňku Škrabalovi. Ani spojenými silami jsme kolikrát bez prof. Filipiho nezmohli nic proti zásadě „Hlavně abychom nenarazili!“. (Její důsledná realizace znamená faktickou smrt novin, jež sice vycházejí dál, avšak lze předem uhádnout jejich obsah.) Pro KJ přineslo nastavení grantového systému v české vědě odliš produktivních akademiků směrem k periodikům „impaktovaným“ (odvozeno od anglického „impact“, tj. vliv ve vědecké obci).

Prof. Pavla Filipiho mám v paměti spojeného nejen se zasedáními redakční rady KJ v 90. letech, ale i s Komenského evangelickou bohosloveckou fakultou (KEBF) od poloviny 70. let, večerními studentskými bohoslužbami v kostele U Salvátora a dalšími etapami své studijní a rané profesní dráhy. Navíc jsem se párkrát s dalšími studenty (mimo jiné, neklame-li mne paměť, s Danielem Ženatým, dnešním synodním seniorem ČCE) během studia na fakultě zúčastnil neformálního biblického semináře v jeho bytě. Myslím na něj i při pročítání koncizní, precizně formulované knížky The Christian Church in the Cold War (Křesťanská církev ve studené válce) Owena Chadwicka, kde je zhruba půldruhé strany věnováno J.L.Hromádkovi, jehož dílem se Filipi soustavně zabýval. Sotva tam (s. 40-42) lze, mám za to, najít pasáž, k níž by prof. Filipi nemohl přitakat. (Drobnou výhradu by asi připojil jen k informaci, že J. L. Hromádka „hovořil česky s polským přízvukem“.)

Stejně jako J.L.Hromádka pro Filipiho byl pro Chadwicka orientačním modelem německý teolog Martin Niemöller. O to pozoruhodnější je, že Niemöllera (s. 6-7) řadí na první místo mezi těmi hrdiny Vyznávající církve, kteří sice osvědčili tvrdost vůči nacistické diktatuře, leč nehodili se po obnovení demokracie do vyšší církevní nebo akademické funkce. Nuancované, kritické úsudky bez „přijímání osob“ a bez ohledu na dobové nálady byly, dodejme, vlastní též prof. Filipimu ...

Shrnutí odkazu Owenova bratra Henryho jsme druhdy zarámovali dávným rozhovorem českých právníček Martiny a Lenky o významu slova „patristika“. Snad se na závěr stručné rekapitulace vybraných důrazů z pedagogického a publikačního díla prof. Pavla Filipiho a prof. Owena Chadwicka hodí citovat rozhovor s Martinínou a Lenčinou kolegyní/vrstevnicí Janou zhruba ze stejné doby. Ta mi zas při prvním setkání ani nechtěla věřit, že jsem vystudoval protestantskou teologii. Domnívala se totiž, že studium teologie bylo před listopadem 1989 v Československu „zakázáno“. (Takže jsme tenkrát vlastně všichni na KEBF pod vedením pedagogického sboru vedli kolektivní třetí odboj ...)

Odkaz:
Chadwick, O.: The Christian Church in the Cold War, Penguin Books London 1993, 240 s.

Správné slyšení

Dokončení ze str. 1

styku se všemi postiženými, nemocnými, se všemi zbědovanými chudáky – a tudíž je neuzdravil. A ti, které tělesně zachránil, časem stejně zemřeli. Odešli cestou všelikého těla.

K Ježíšovi je přiveden hluchoněmý člověk (Mk 7,31-37). Pravda, umí chodit, avšak nemůže vědět, že se na blízké scéně objevuje někdo, kdo mu může pomoci. Neslyší, a tudíž není schopen komunikace, sdílení. Z úst vydává pouze jakési nesrozumitelné zvuky. Na první a zběžný pohled se přirozeně zdá, že jde v první řadě o tělesné postižení a handicap. A nás jistě velmi potěší a povzbudí, že Ježíš nejde nevšímavě kolem tělesné lidské nouze. Nerozděluje člověka na tělo a duši, jeho zájem platí vždy člověku jako celku, dobře ví o tom, jak fyzická strážej ovlivňuje vnitřní život, jak značný má dopad. A také ví, že se naopak obráží duchovní zakotvenost a zaměření i v tělesné existenci.

Pochopitelně: Kde neslyším Boží hlas, tam naň ani neodpovídám, tak nemohu Boha chválit. Kolik lidí je, žel, v tomto smyslu hluchoněmých. Zřejmě velká většina...

Hluchoněmý člověk netrpí ovšem jen poruchou sluchového orgánu. Jeho bída a strážej je podstatně hlubší. Je totiž odloučen od Boha. Onen svírající a drtící kruh osamocenosti a vyřazenosti nemůže sám nijak prorazit. Vždyť o Bohu, který přichází ve svém milém Synu za člověkem, mu nikdo nemůže svědčit, ani vyprávět. Pochopitelně – vždyť zho-la nic neslyší.

S hluchoněmým se Ježíš domlouvá tak, aby mu i navzdory svému postižení mohl porozumět. Hluchý nero-

zumí ničemu kromě řeči dotyku a posuňku. Ježíš sestupuje na jeho úroveň proto, aby u něho vzbudil víru i důvěru. Nemoc postavila hluchoněmého do bolestné izolace, kamsi mimo řadnou společnost. A hle – Ježíš s ním vyhledává to vůbec nejužší možné společenství. Věnuje mu svůj drahocenný čas. Dokáže se mu cele věnovat.

Senzacektivý zástup je patrně zklamán a nespokojen. K nějakému zázraku a očividné senzaci nedochází. Jak to? Ježíš „ho vzal stranou od zástupu, vložil prst do jeho uší, dotkl se slinou jeho jazyka, vzhlédl k nebi, povzdechl a řekl: Effatha, což znamená – otevři se“.

Slině se připisovala ve starověku zvláštní léčebná moc. Užívalo se jí převážně u očních nemocí. Použití prostředku, který je všeobecně znám, má svůj dobrý smysl. Pravda – i když je nám dnes zcela cizí. S hluchoněmým se však Ježíš nemůže dohovorit jinak než symbolickým jednáním. Rozhodující však je, že vzhledne k nebi. Tím prosí zřetelně nebeského Otce o uzdravující moc. Zároveň nemocnému, jakož ale i nám, ukazuje, odkud přichází ta pravá pomoc. Ano – shůry.

Hluchoněmého Ježíš v příběhu skutečně uzdravuje. S darem slyšení přichází, je úzce spjat, i dar řeči. Uzdravený se může sdílet, může komunikovat se svým okolím. Může rozmlouvat nejen s lidmi, ale může se obracet i k Bohu. Je navrácen do společenství. Ztracené společenství mezi Bohem a člověkem je tak znovu navázáno. Člověk je navrácen svému bytostnému určení. Je vázen do společnosti, v níž smí chválit Boha, svého Tvůrce i Zachránce.

Jste stavbou...

Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové a proroci a úhelným kamenem sám Kristus Ježíš. V něm je celá stavba pevně spojena a roste v chrám posvěcený Pánu; v něm jste i vy společně budování n duchovní příbytek Boží.

Ef 2,20-22

Třináctý apoštol, jak někdy bývá Pavel z Tarzu nazýván, patří mezi velmi výrazné svědky biblické tradice. Jeho postava je nám také bližší než stejně podmanivé svědecké postavy proroků. Víme totiž mnohem víc o jeho vlastním životě a okolnostech jeho svědeckého díla. Skutky apoštolské jej dokonce líčí v barvách téměř heroických. Stačilo jen přiložit šátek, jehož se Pavel dotkl, na tělo nemocného, a ihned byl uzdraven, zpravuje nás Lukáš ve Skutcích 19 s přeháněním téměř novinářským. Jeho misijní horlivost ovšem byla téměř nepředstavitelná. Svědčí o tom právě jeho dopisy, které současně zrcadlí jeho hlubokou víru, na jejímž pozadí tím více vynikají přetěžké okolnosti osobního života, ale i jeho starostlivě pastýřský vztah ke sborům, které se zrodily z jeho kazatelské služby.

“Jste stavbou (vzdělání – Kral.), jejímž základem jsou proroci a apoštolové a úhelným kamenem sám Kristus,” píše Pavel do Efezu. Zní to povzbudivě a před očima se vybaví krásný sbor, ve kterém je dobře být a žít křesťanskou nadějí pokojně a v ústraní lomozu světa. Jenže opak byl pravdou. Efez byl metropolí Malé Asie, a tak se v něm

Zástup žasne – i když přímo neviděl div. „Dobře všecko učinil.“ „I hluchým dává sluch a němým řeč.“ V tomto provolání davu můžeme zaslechnout ohlas chvalozpěvu, který zaznívá nad Božím dílem hned na samém začátku Bible. „Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré“ (Gen 1,31). Takže: rajský stav je znovu nastolován Ježíšem. V něm se přibližuje, přichází takřka na dosah ruky dobrá, milostivá Boží vláda. Bůh stvoří nový svět, v němž už nebude místo pro tělesné či duševní trápení a strážej. Takový je ten nejzazší biblický výhled.

Ježíšův čin uzdravení ukazuje kupředu, k přicházejícímu Božímu království, kdy Bůh obnoví tvář země. Je ukazatelem a znamením, které předjímá nebeský stav, o němž čteme v knize Janova Zjevení: „A smrti již nebude, ani žalu, ani nářku, ani bolesti už nebude“ (21,4).

Bývalý hluchoněmý mluví nyní správně, přesněji: pravověrně (ORT-HOS). To ovšem zřejmě znamená, že nejenom zdárně a úspěšně vyslovuje slabiky, ale zároveň i poznává – a to je vskutku hlavní a rozhodující –, kdo je Ježíš. Může o něm vydávat věrohodné svědectví. A to i díky osobní zkušenosti.

Poselství evangelijního příběhu je velmi nadějné. Budoucnost, pravda, neznáme. Můžeme však do ní hledět bez bázně a s odvahou. Síly Bohu nepřátelské nebudou mít poslední, konečné slovo. Zástup, který tvoří jakousi kulisu vyprávění, je jakýmsi nepatrným předvojem všech těch, kdo budou jednou navěky a navždy chválit hlasitě svými jazyky Boží milosrdenství a Kristovo slavné vítězství.

Jaroslav Nečas

doléhá starost o všechny církve. Je někdo slab, abych já nebyl slab spolu s ním?“ Kdo toto všechno ví, rozumí jinak slovu o vzdělání, o stavbě, která se stává duchovním příbytkem Božím. Žádná pýcha a vysoké smýšlení, ale tiché a vytrvalé následování Beránka Božího, Krista Ježíše. On je tím kamenem úhelným, který stavbu svírá a drží pohromadě tak, že se nerozpadá. Kdo každodenně hleděl na velkolepou stavbu Diany Efezanů a na nádheru i pompéznost slavnostních bohoslužeb k její počtě, kdo vděčně utrácel u Demetria a jiných nemalé částky za devocionálie a za suvenýry, tomu bylo asi zatěžko Pavla poslouchat. Přesto se takoví našli. A přibývalo jich. Ale s nimi přibývalo i roztržek a rodilo se také odpadlictví, skupinové zájmy a rivalita. “Já jsem Apollův a já zase Pavlův,” známe napětí z korintského sboru, kam Apollo přišel právě z Efezu. Pavel tomu však statečně čelil. Svorníkem našich životů je Kristus sám. Jeho dílo, jeho zaslíbení, jeho vůle a jeho ospravedlnění našich bludných cest z nás činí lid Božího království. “V Kristu je celá stavba pevně spojena a roste v chrám posvěcený Pánu.” Tak taková je odvaha víry. Vidět církev i tam, kde na společenství víry padá stín Artemidína chrámu, to je slavnou výsadou Velikonocemi otevřených očí. Takoví lidé pak navzdory všem stínům, které zůstávají v nás i nad námi “plésají Hospodi-

Dokončení na str.3

Bláznovství víry podle Jakuba

JIŘÍ MRÁZEK: VÝKLAD JAKUBOVY EPIŠTOLY

PRVNÍ KAPITOLA

Pokračování z minulého čísla
Ovšem pokud se to *nepovede* (nepovede dotáhnout až do konečného efektu), takže něco *chybí*, třeba moudrost, prostě o ni Boha. Prostě Boha o *moudrost*. To znamená, že i v předchozím verši zřejmě šlo o jakousi *životní moudrost*. V pátém verši nejde o modlitbu, aby mi Pán Bůh moje ubohé zvýšiti ráčil, nýbrž je to prosba právě o životní moudrost, kterou může mít i prostáček Boží a může (a ovšem nemusí) ji mít univerzitní profesor. Moudrost, která je dána životní zkušeností a vůbec přístupem k životu. Zároveň je v tomto verši schována jen tak, jakoby mezi řečí, další myšlenka, která určitě stojí za pozornost. Jakub neříká prostě jen *proste Boha*: Bůh je opatřen hned několika přívlastky, které ve zkratce shrnují cosi, co tím pádem vypadá docela samozřejmě, ale tak samozřejmě to není: Prostě Boha *dávajícího všem, štědré a bez odmlouvání*. Základem je myšlenka, že všechno, co máme, je od Boha. Bůh je stvořitelem všeho, a tudíž všechno, co máme (co máme k dispozici jako jeho stvoření), je nějakým způsobem jeho dar. On nám dal život, protože ne-být Stvořitele, nežijeme atd. ... To samo o sobě není nikterak překvapivé konstatování. Řada starozákonních žalmů je touto myšlenkou doslova nadupána. Jakub ji však posune o kousek dál, než bývá žalmistům milé (nebo aspoň obvyklé). Totiž: Když je Bůh stvořitelem *všech a všeho*, pak logicky dává *všem* lidem život, chléb, obživu a vůbec to všechno, za co jsme zvyklí děkovat my jakožto privilegovaný vyvolený lid. *Neříká se tu nic o tom, že bychom se měli obrátit k Bohu, který si hledí spravedlivých nebo který si hledí svých věrných. Tady se najednou říká: Klidně se na něj obraťte, vždyť on dává všem: a štědré a nezdráhá se*. Samozřejmě, že je v tom zádrhel. Musí být. Protože jinak by chodili po světě jen moudří. Ale ten zádrhel – podle Jakuba – není v Bohu (v tom, že by se zdráhal dávat nebo byl štědrý jenom ke svým vyvoleným). Zádrhel je podle Jakuba někde v žadatelích:

Jk 1,6-8 *Ale ať žádá s vírou (s důvěrou) a nic nepochybuje. Kdo totiž pochybuje, podobá se mořské vlně, s kterou zmltá a pohazuje vítr. Ať si takový člověk nemyslí, že něco od Pána dostane. Je to muž dvojí duše, nestálý ve svých cestách*. Problém není v Bohu, který dává štědré a všem; problém je v tom, že ne každý si řekne, a ne každý, kdo si řekne, vlastně chce.

Jste stavbou...

Dokončení na str.3
nu a zpívají žalmy ke slávě jména jeho, a ohlašují slávu a chválu jeho“. Jakkap jsme si to zasloužili, že do té církve namíchaných mnohých letor a tradic, a přece do obecenství svatých smíme patřit i my? Inu, ten kámen úhelný má zvláštní a podivuhodnou moc. To, co je nalomené, nedolamuje a to, co jako knot už jen doutná, nehasí. To, co hyne, on křísí k novému životu. Jistě je to důvod k tiché a hluboké vděčnosti, ale i k odvaze zůstat věrný a nebát se. Ani posměchu, ani neporozumění, ani chudoby, ba ani samé smrti. Být posvěcen znamená oddělení. A být

Nezapomeňme, že tu není řeč o *jakýchkoli* prosbách za cokoliv, nýbrž jde o životní moudrost, úplnost lidství, kterou si člověk může odnést z prožitých úskalí, ale samozřejmě to není. Člověk může projít těžkými zkouškami tak, že ho něco podrží. Jeho víra, jeho přesvědčení. Nebo nic takového nemá, ale to, co prožil, ho *vede* ke hledání nějakého smyslu. A řečeno Ježíšovými slovy: *Kdo hledá, najde*. Ale pak je tu ještě ta méně šťastná alternativa, že člověk tím vším proplachtí jenom jako beztvará mořská vlna, o které se nedá říct, že by něco vydržela nebo že by si o tom dokonce něco *myslela*.

Jk 1,9 *Pokorný (nebo snad: ponížený) bratr ať se chlubí svým vyvýšením*. Poprvé se zde v epištole ozve téma bohatých a chudých, téma sociálních rozdílů. Ale připomínám, že jsme přitom stále ještě v úvodním tématu *pokoušení* – zkoušek, které testují, jak ob stojí naše víra. Zkouškou, zdrojem problémů není jen situace diaspory ve smyslu: křesťan obklopený nekřesťanským prostředím. Zdrojem problémů mohou být také sociální rozdíly a sociální postavení, a to na obou koncích společenského spektra: problém může působit jak chudoba, tak bohatství. Speciálním tématem pro Jakuba bude interakce obojího *uvnitř* křesťanské církve. Ale k tomu se ještě dostaneme v následující kapitole. Teď prozatím jen říká, že jak chudoba sama o sobě, tak bohatství jako takové mohou být speciálním testem naší víry. Jakub to znovu řeší svou *paradoxní* moudrostí: zatímco třeba ve starozákonní knize Přísloví by se bohatý chlubil Božím požehnáním (jako odměnou za to, že je věrný a spravedlivý; bohatstvím jakožto *dokladem*, že je věrný a spravedlivý a Pán Bůh mu za to poželnal na majetku), u Jakuba je to obráceno a s Boží přízní počítá chudý; docela tak, jako v Ježíšových blahoslavenstvích a ve výrocích o tom, jak první budou poslední a naopak. Evangelisté Lukáš a Matouš se trochu liší v podání Ježíšových blahoslavenství – Lukáš mluví prostě jenom o blahoslavených *chudých*, zatímco Matouš o *chudých duchem* (L 6,20; Mt 5,3). To, co zde říká Jakub, má zřetelně blíže ke kázání na hoře, tzn. k Matoušově verzi: také neříká prostě *chudý*, nýbrž *ponížený*. Ten, kdo se nejenom trápí pro svou *chudobu*, ale ještě navíc – kvůli rozšířenému názoru na bohatství jako požehnání – to s ním vypadá, jako by ani v tom *náboženství* neuměl příliš chodit a Bůh mu neželnal: tak ten se podle Jakuba

nemá trápit, ale naopak *chlubit* pože-hnáním. A naopak:

Jk 1,10-11 *Bohatý (se má chlubit) svým ponížením, protože pomine jako květ trávy. Vzejde totiž slunce se svým zárem a vysuší travu: opadá její květ a pomine krása jejího vzhledu. Tak i bohatý vezme za své i se všemi svými cestami (záležitostmi)*. Prostě to, co Jakuba *v této souvislosti* zajímá, není bohatství nebo chudoba jako problém hmotného zajištění, ale spíš *náboženské* (nebo potažmo vůbec společenské) problémy s nimi spojené. To, čím chudoba nebo bohatství *testují naši víru*. Chudoba má i tu stinnou stránku, že člověka ponižuje. Bohatství zase stoupá do hlavy – možná ani ne bohatství samo, ale pocit *úspěšnosti*. A čím zbožnější je takový „bohatec“, tím snadněji se mu ten pocit transformuje do úspěšnosti u Boha. Jakub obojí postaví na hlavu ve smyslu své provokativní radosti z problémů. Tím, kdo se má radovat, je *ponížený*. Boháč se má radovat teprve až z naděje, že jeho úspěchy také někdy vezmou za své.

Jk 1,12 *Blahoslavený muž, který projde zkouškou, protože když dojde k osvědčení, dostane věnec života, který (Bůh) zaslíbil těm, kdo ho milují*. Tady Jakub pro tuto chvíli uzavře úvodní myšlenku. Shrne ji obrazem, který si vypůjčil ze sportu. Zvolený obraz je docela zajímavý, protože maratonského běžce, který si běží pro vítězný věnec, užívá s oblibou i apoštol Pavel. Věnec života zase poněkud připomíná Zjevení Janovo. Ale obraz života jako vytrvalostního běhu se natolik nabízí sám, že asi není třeba uvažovat o vzájemném ovlivnění. Když však už jsem zmínil apoštola Pavla, chtěl bych upozornit ještě na další paralelu. Nejen že si Jakub i Pavel pohrají s představou života jako vytrvalostního (v případě Jaku-ba možná i překážkového) běhu, ale celá Jakubova myšlenka, že víra se má osvědčit v pokoušeních, se velmi podobně objeví i u Pavla, v Ř 5,3-4: Pavel tam nejprve mluví právě o svém „nejpavlovštějším“ tématu: o tom, že jsme spaseni pouhou milostí a dostáváme se k tomu pouhou vírou. A potom dodá: A nejen to: *chlubíme se i utrpěním, vždyť víme, že z utrpění roste vytrvalost, z vytrvalosti osvědčenost a z osvědčenosti naděje*. V jádru je to nápadně podobná myšlenka, ale přitom nezávisle formulovaná: Pavel nemluví o pokoušení (problémech), nýbrž o soužení a vytrvalost se neosvědčí k opravdovějšímu lidství, nýbrž k naději.

Pokračování příště

ceného tvým požehnáním. Nalézal jsi svědky věrné a ochotné nést poselství tvého pokoje světem a dějinami v dobách dobrých i zlých. Děkuje me za ně. V Ježíši Kristu jako svědku nejověrnějším smíme pak nalézat pastýře našich životů dodnes. Prosíme tě proto, aby Velikonocei pootevřené dveře do budoucnosti jsme uměli přijímat jako veliký dar nových možnosti tvého pokoje mezi národy. Buď, Pane, prosíme, svým požehná-ním při všech, na nichž leží odpovědnost za věci našeho světa a svoji církev dál ochraňuj jako obecenství víry, lásky a naděje pro své království. Tobě samému buď čest i sláva. Amen.

František Pavlis

MALÁ VZPOMÍNKA NA PROFESORA PAVLA FILIPÍ A JEHO POSLEDNÍ BIBLICKÝ ODKAZ

Zhruba od poloviny 90. let minulého století byli Pavel Filipi i autor těchto řádků, členy redakční rady Kostnických jisker (později Evangelického týde-níku – Kostnické jiskry). To bylo příležitostí i našich častějších rozhovorů. Jednou jsme zavzpomínali na svá gymnaziální studia na přelomu 40. a 50. let a oba jsme si shodně sdělili, že jsme mezi léty 1949 – 1952 (1953?) navště-vovali extenze Komenského evangelické bohoslovecké fakulty (resp. její předchůdkyně, tj. evangelické větve dřívější Husovy bohoslovecké fakulty). Tyto veřejné fakultní přednášky se konaly v zimních měsících každý týden večer v Praze a některých dalších městech. Překvapující na nich byla jednak velická účast laických posluchačů z evangelických církví, jednak i skutečnost, že v Praze byly extenze konány až do konce celého cyklu ve velké aule Filosofické fakulty UK na dnešním Palachově náměstí (obsazené ze tří čtvrtin!). Tato fakulta, jak je známo, byla krátce po únorovém puči 1948 oriento-vána zcela politicky. Organizačně zajišťovala přednášky Komenského fakulta (bratr V. Sobotka a další) za vydatné spolupráce pražského senio-rátního kurátora bratra Ant. Lipavského.

Z prvního roku extenzí (1949-1950) vydala KEBF Sborník „Základy učení křesťanského“ s přednáškami profesorů Miloše Biče, Josefa L. Hromádky, Rudolfa Říčana a Josefa B. Součka. – Spisy Komenského evangelické boho-slovecké fakulty, řada A, svazek XVII, počet stran 319. Vzpomínáme, že odchodem prof. ThDr. Pavla Filipi se okruh přímých pamětníků extenzí z doby před 65 roky opět zmenšil.

Příručka Denní čtení 2016 – Úvahy nad Hesly Jednoty bratrské vychází již počtvrté jako výsledek společného úsilí členských církví Leuenberského společenství v České republice. Podnět k této iniciativě dal jejich společný synod v roce 2010, s cílem vydat takovou příručku u příležitosti 40. výročí podepsání Leuenberské konkordie v roce 1973. Synod vycházel z přesvěd-čení, že Písmo svaté je základním pravidlem víry a života a že všechny círk-ve tuto skutečnost sdílejí. Každodenní četba Bible byla v církvích navazujících na reformaci již dávno uplatňována v denní praxi jejich členů. V naší době však tato skutečnost obecně poklesá. Některé církve vydávají proto příručky pro každodenní četbu Písma. Tento způsob má v českém prostře-dí dlouhou tradici. K naznačenému záměru synodu z roku 2010 se přihlási-ly tyto církve: Církev bratrská, Církev československá husitská, Českobratr-ská církev evangelická, Evangelická církev a.v. v ČR, Evangelická církev metodistická, Slezská církev evangelická a.v. a Starokatolická církev.

Stručnou informaci o aktivitě členských církví Leuenberského společenství v ČR zařazujeme do této vzpomínky na bratra profesora Pavla Filipi, proto-že právě on se dlouhodobě věnoval v rámci své celoživotní ekumenické ori-entace i tomuto úsilí o spolupráci křesťanských církví v Evropě. Byl mj. ini-ciátorem vzniku českého synodu společenství Leuenberských církví a jeho prvním předsedou. Do první ze zmíněných příruček z roku 2013 napsal podrobnou úvodní stať o celém hnutí v Evropě a zařadil do ní i příslušné dokumenty. Ve třech Denních čteních (2013, 2014 a 2016) jsou i krátké úvahy bratra Pavla k vybraným heslům. Jeho úvahy v letošním ročníku příručky (na 14. a 15. března a 15. až 21. června 2016) považujeme právem za odkaz tohoto biblisty české obci pravidelných čtenářů Písma. Doslovně otiskujeme tři z nich.

Lépe utíkat se k Hospodinu, než doufat v člověka. Ž 118,8

Přístupme tedy směle k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a našli milost a pomoc v pravý čas. Žd 4,16

Na první pohled to vypadá jako samozřejmost, obecně platná moudrost sta-rověkého žalmisty. Moudrost, kterou rádi potvrdíme v situaci, kdy nás něja-ký člověk zklamal. Ale to přece nejsou všechny situace, jsou i takové, že doufáme v pomoc člověka a nejsme zklamáni. Doufat v člověka není zaká-záno. Jen se říká, že utíkat se k Hospodinu je lepší. Spolehlivější, bezpečněj-ší. Jeho srdce je nekonečně širší než kterékoli srdce lidské. A jeho dům otev-řený pro ty, kdo hledají azyl před útoky světa nebo i vlastního nitra.

Děkuji ti, Hospodine, žeš mi nabídl a poskytl útočiště ve svém Slovu.

Jako bdí orel nad svým hnízdem a nad svými mláďaty se vznáší, svá kříd-la rozprostírá, své mládě bere a na své peruti je nosí, tak Hospodin sám ho vedl. Dt 32, 11–12

A pokoj Boží, převyšující každé pomýšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši. Fp 4,7

Toto je poezie. Dnešní heslo je součástí písně Mojžíšovy. V ní Mojžíš izrael-skému lidu před vstupem do zaslíbené země připomíná, jak Boží lid vznikl a jak svou nevěrností všechno pokazil. Žasneme nad působivým obrazem z ptačí říše. Boží lid jako mládě orla, zatím bezmocné, ohrožené, neschopné samostatně létat. Hospodin však jako dospělý orel nad svým mládětem bdí, chrání je roztaženými křídly, nese je na svých perutích... Těchto obrazů, kde Boží lid je přímo nazván dítětem, synem Hospodinovým, je v Bibli více. Vedou nás k vděčnosti za to, že Boží lid, že naše církev zde je, a to ne z roz-hodnutí mocných, nýbrž proto, že Bůh to chtěl a že je pod otcovskou ochra-nou a péčí.

Děkujeme, Pane Bože za tvou církev, za to, že ji vedeš a chráníš. Prosíme o moud-rost Ducha svatého, aby tvůj lid nepropadl lákání jiných pánů.

Hospodin je vyvýšený, ale hledí na poníženého, zdálky pozná do-mýšlivce. Ž 138,6

Neurozené v očích světa a opovržené Bůh vyvolil. 1 K 1,28

Toto je jedno z ústředních poselství celé Bible, mnohokrát a v různých vari-acích opakované: Bůh je nekonečně vyvýšený. Nedosáhneš na něj. Ale v té své vyvýšenosti není apatický, neúčastný, sám v sobě uzavřený. Jeho účast-nému zraku neunikne, co je malé, ponížené, zapomenuté. Bůh, který shlíží. Nejen to: Bůh, který sestupuje ze svých výšin do poníženosti lidství. Sestou-pil ve svém Synu, Ježíši Kristu. Takový je náš Bůh.

Děkuji, Pane Bože, že ty, ač vyvýšený, máš ve svém pohledu, ve své paměti, ve své záchraně i mne, nepatrného.

Jan Štěpán

Listy M. Jana Husa

76. PRÁTELŮM SVÝM V KOSTNICI

Co se Petra týká,²⁾ jsem spokojen; listů jeho neuschovávám, nýbrž je hned ničím. Ať se mi sexterny³⁾ neposílají, protože se obávám velikého nebezpečenství pro posla i pro jiné osoby. Pro Boha ještě prosím, aby všichni shromáždění páni žádali krále o konečné slyšení, poněvadž on sám řekl ve sněmě, že v nejbližším čase slyšení mi dáno bude, abych krátce odpověděl písemně: zahanbení jeho veliké bude, jestliže onoho slova opomene. Ale obávám se, že jeho slovo je tak stálé jako slovo o bezpečném průvodě, o němž mi řekli v Čechách, abych se chránil od jeho bezpečného průvodu. A jiní pravili: „Sám tě předá nepřátelům.“ A pan Mikeš Divoký⁴⁾ řekl mi před mistrem z Jesenice: „Mistře! Buď si jist, že budeš odsouzen.“ Myslím, že on znal úmysl králův. Soudil jsem, že (král) má⁵⁾ smysl pro zákon Boží a pravdu, nyní poznávám, že jej má málo; odsoudil mne dříve nežli moji nepřátelé. Kdyby se byl aspoň řídil způsobem pohana Piláta, který když vyslechl obžaloby, pravil: „Žádné viny nenalézám na tomto člověku,“ anebo kdyby byl aspoň řekl: „Hle, já jsem dal mu bezpečný průvod; jestliže tedy sám nechce snést rozhodnutí sněmu, já ho odešlu nazpět českému králi s vašimi zjištěními a svědectvími, aby ho sám rozsoudil se svým duchovenstvem,“ protože mi to sděloval skrze Jindřicha Lefla ⁴⁾ a skrze jiné, že mi chce zjednat dostatečné slyšení, a jestliže bych se nepodrobil soudu, že mne chce bezpečně poslat zase nazpět.

76. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

76. Přátelům svým v Kostnici

R. 1415, po 8. červnu. (1415, kolem 13. června.)

Zikmund průvodním listem zabezpečil Husovi nejen bezpečnost na cestě k sněmu, nýbrž i průvod a ochranu na zpáteční cestě, když by se totiž se sněmem nemohl dohodnouti, anebo se mu nechtěl podrobiti. Ten smysl měl průvodní list v soudě všech. A ačkoliv se Zikmund, v Kostnici ještě nepřítomný, rozhněval, uslyšev o uvěznění Husovu, a po svém příchodu i se sněmem se znesnadnil, pokoušeje se o jeho vysvobození, tedy brzo změnil úplně mysl. Na konci druhého slyšení děl Zikmund Husovi: „Někteří pravili, že jsem ti teprv po 15 dnech tvého uvěznění dal bezpečný průvod; to není pravda; já jsem ti ho dal dřív nežli jsi z Prahy vyšel... a poručil jsem pánům Václavovi a Janovi, aby tě sem přivedli, abys svobodně do Kostnice přicházející nebyl potlačen, nýbrž aby tobě dáno bylo veřejné slyšení, aby ses mohl ze své víry zodpovídati. Nyní ti dali veřejné slyšení a já jim za to děkuji, ačkoliv jiní říkají, že jsem neměl dávatí průvodního listu kacíři. I já radím, aby ses dal cele na milost svatého sněmu. Budeš-li tvrdošíjným, oni vědí, co mají s tebou činiti. Já jim řekl, že nechci žádného kacíře se zastávat, ba že sám bych ho chtěl upáliti, a radím ti, by ses odevzdal na milost sněmu, čím dříve, tím lépe.“ Hus pak mu poděkoval za ochranný list. Zikmund domníval se býti nyní zproštěn všech závazků a míti pokojné svědomí. Na konci pak třetího slyšení, když již Hus byl vyveden, slyšeli přátelé jeho nepozorovaně, jak Zikmund otcům řekl: „Víte, že ze všech věcí pronesených jedna jediná dostačí k odsouzení Husovu. A proto, jestliže nebude chtíti ony bludy odvolati a odpisáhnouti ... budiž upálen ... A cokoliv by vám slíbil, že odvolá, nevěřte mu, jako já bych mu nevěřil. Proto zapovězte mu vůbec kázání a zabraňte také, aby přišel k svým příznivcům... A také vězte, co psáno jest, že pod dvěma nebo třemi svědky stojí každé slovo; zde pak stý díl by dostačil k odsouzení jeho.“ O tomto byv Hus svými přátely zpraven, nařká ve přítomném listě na Zikmundovu nestálost, před níž byl varován, a prosí pány, aby mu vymohli konečné slyšení, na němž tak záleželo a jež mu bylo králem i sněmem příslibeno (viz konec listu 70. a úvod listu 72.). Tento nepřátelský výrok z třetího slyšení, když později o něm zpráva do Čech se dostala, velice tu Zikmundovi uškodil.

¹⁾ Pal. 221, Tom. 577. 55I pozn. qr. ²⁾ Z Mladenovic. ³⁾ Šesterky, arch na 6 listů složenný. ⁴⁾ Mikeš Divoký z Jemnišť a Jindřich Lefl, dvořenínové, kteří jménem Zikmundovým s Husem v příčině osobního se dostavení do Kostnice vyjednávali, viz C a list 47. ⁵⁾ Král.

Jednou to bude naposled ...

***Jednou to bude naposled –
dnes snad ne, snad zítra ano,
možná až za řadu let.
Jednou to bude naposled ...***

***Dnes ještě je ti to dáno
říct slovo lásky a něhy,
roztavit nenávisti led.
Jednou to bude naposled ...***

***Jako slunce loňské sněhy
tak dnes ještě odpuštěním
zapudit můžeš zášti vzlet.
Jednou to bude naposled ...***

***Dnes ještě lze – být se chvěním –
vyprosít si odpuštění,
k nebesům obrátit svůj hled.
Jednou to bude naposled ...***

***Pojednou však bez prodlení
zavane smrti chladný dech –
a bude pozdě, nelze zpět,
neboť to bude naposled.***

ZDENĚK SOUŠEK

Rozloučení s ThDr. Zdeňkem Souškem

Text kázání: 1 Janova 4, 9-10

Milí zarmoucení, bratři a sestry v Kristu, přátelé, loučíme se s panem farářem Zdeňkem Souškem, doktorem teologie, výrazným bohoslovcem církve, mužem nadmíru obdarovaným, energickým a cílevědomým. Šíře jeho zájmů byla obrovská, záběr velmi hluboký. Bylo by opovázlivé, ba pošetilé, kdybych nyní chtěl, - být ve zkratce - zhodnotit jeho dílo a přínos. A přece je třeba právě v tuto chvíli zmínit to základní.

36 let byl farářem v Libici nad Cidlinou - "poslední Slavníkovec" mu říkali někteří přátelé. Začínal však na Kladně a v Rakovníku a jako farář (vikář) skončil ve sboru strměšském (1990-1994). Byl seniorem Poděbradského seniorátu (1971-1974, 1979-1989). Zamiloval si dva obory, které vyžadují soustavnou, drobnou a poctivou práci: Starý zákon a církevní dějiny. Jako starozákonník byl žákem profesora Slavomila Daňka ("Daňkovec") a profesora Miloše Biče. Byl badatelem, popularizátorem, překladatelem, editorem, neúnavným organizátorem. Od roku 1961 byl spolupracovníkem a tajemníkem Starozákonní překladačské komise. Koordinoval práci mezi starozákonní a novozákonní skupinou. Podílel se na projektu českého překladu tzv. pseudepigrafů Starého zákona (Knihy tajemství a moudrosti I-III). - Byl regionálním historikem obou regionů, kde působil: v Libici nad Cidlinou a v Pelhřimově. - Zdeněk Soušek jako společensky angažovaný farář, regionální politik - člen pelhřimovského zastupitelstva a Sboru pro občanské záležitosti. Politicky orientovaný levicově s důrazem na sociální spravedlnost. - Zdeněk Soušek jako osvětový pracovník v Libici i v Pelhřimově. - V neposlední řadě farář, který pracoval s mládeží i za totality, když byly zakázány oficiální kurzy mládeže - kurzy se přece konaly třeba pod hlavičkou senných brigád (Herlíkovic).

Zdeněk Soušek a Pelhřimov - na tuto kapitolu se zaměřím.

V Pelhřimově žil od svých 7 let do jinošského věku 20 let. Jeho tatínek Jaroslav zde v těchto letech působil jako velitel četnické stanice (1932-1945). V Pelhřimově tedy i se svou o 5 let mladší sestrou Miladou vyrůstal. Maminka Marie se starala o řádný chod rodiny a domácnosti. V Pelhřimově Zdeněk také odmaturoval a odešel pak na studia do Prahy. A do Pelhřimova se pak vrátil - v létě 1989, když zde Souškovi, respektive Hlavičkoví - dcera Eva, lékařka s rodinou - zakoupili rodinný dům v ulici Na Obci. Souškovi - Zdeněk se svou manželkou Jaroslavou - sem přišli jako důchodci. Nicméně oba zde vykonali ještě velké dílo. Sestra Jaroslava Soušková posloužila řadu let ve sboru opatovském, bratr Zdeněk Soušek ve sboru strměšském. Nemohu nezmínit, jakou velikou celoživotní oporou byla sestra Soušková svému manželovi. A že jsme se s ní před půl rokem - 10. července 2015 - právě v tomto kostele loučili.

Bratr Soušek se práce ve strměšském sboru ujal v situaci, kdy ze zdravotních důvodů musel svou službu ukončit jeho dlouholetý farář Rostislav Nechuta, kterého Zdeněk znal z mládí. Velmi si ho vážil a pojilo je i osobní přátelství, stejně jako s Nechutovou manželkou Evou, rovněž farářkou.

Bratr Soušek se hned od 1. ledna 1990 nechal reaktivovat a stal se strměšským pastorem. Zažil zde a vykonal vskutku mnoho. Byl ještě plný energie a plánů a věděl, co chce. Po politickém převratu v listopadu 1989 se mu podařilo oživit strměšský sbor, zejména jeho tehdy

kazatelskou stanici v Pelhřimově. Politická situace - dar svobody - mu v tom jistě napomohla. A on dokázal této příležitosti využít: jeho důraz na biblickou práci ve sboru - pravidelné biblické hodiny v Pelhřimově; přednášky i s hosty ve sboru i mimo sbor. Usiloval o zviditelnění evangelického žívu v tomto jinak katolickém prostředí. A věděl také o tom, že je třeba být aktivní misijně. Ač věkem již kmet, začal vyučovat náboženství ve škole - zolášťe na pelhřimovském gymnáziu, kde oslovil a získal některé mladé studenty. Při tomto misijním úkolu mu velmi pomohla skupinka angolských studentů na zdejší průmyslovce - "Familia Christi". Tito mládenci našli cestu do našeho sboru a znamenali pro něj povzbuzení a oživení. Jeden z nich, Leonardo Teca, pak vystudoval evangelické bohosloví v Praze a působil jako farář naší církve (nyní na Kladně).

Bratr Soušek myslel i na zcela praktické záležitosti - abychom se scházeli v důstojném prostředí a sborové budovy nebyly pasouškami. A tak zorganizoval hned od začátku svého působení ve sboru zásadní opravu strměšského kostela - slavnostně byl pak otevřen v říjnu 1991. Zdeněk Soušek prožil se sborem i těžké časy, rány či pohromy. Patřila k nim určitě ztráta pelhřimovské modlitebny Na Příkopech. Sbor objekt sice řádně koupil (1973), leč od nepravého majitele. Podle restitučního zákona musel modlitebnu koncem roku 1990 předat původnímu majiteli bez nároku na náhradu. Bylo opět Souškovou zásluhou, že v červnu 1991 věnovalo městské zastupitelstvo sboru jako odškodnění dům čp. 82 v Řížově ulici. Byla to sice ruína, ale díky tomu, že došlo ke spojení sil s Cestovní kanceláří ČEDOK, díky darům členů sboru a především přátel ze zahraničí (1. dar přišel z drážďanského sboru Tří králů), se podařilo přeměnit ruínu v hezký sborový dům, kde je i byt pro faráře. Slavnostně byl sborový dům otevřen na svatodušní neděli 30. května 1993 za účasti synodního seniora Pavla Smetany.

Je Souškovou zásluhou, že byla na podzim 1995 instalována na tento objekt pamětní deska jeho oblíbenému tábořskému teologu Mikuláši Biskupci z Pelhřimova a sborový dům nese tedy jméno tohoto významného bohoslovce. A ještě musím zmínit toto: díky bratru Souškoví má náš sbor sepsané své dějiny: "Dějiny evangelického sboru ve Strměchách", 2003. Ze Souškova pera je i publikace "Osobnosti Pelhřimovska 14. - 16. století", 2005, přeložená i do němčiny. Farář Zdeněk Soušek vysoce převyšoval a přesahoval jakékoliv hranice či průměr. Byl uznávanou a váženou osobností i ve městě. Právem mu byla udělena Cena města Pelhřimova (2006).

Bratr Soušek byl až do posledních chvil aktivní a čilý - myšlenkově zcela bezkonkurenční. Dá se říct, že zemřel na kazatelně - na Štěpána 26. prosince 2015 byl připraven v Pelhřimově kázat (naposledy zde kázal v neděli 6. prosince 2015 - na 2. adventní neděli). Jeho rozpracované kázání ještě teď leží na pracovním stole! Na 4. adventní neděli 20. prosince 2015 se náhle ocitl v nemocnici, kde se musel podrobit operaci. Týden nato - v neděli 27. prosince umírá. Dožil se poželmaných 90 let. Nezbyvá než zvolat a vzdát chválu - samému Bohu sláva, čest za tak bohatý a naplněný život. Nezbyvá, než se přidat k tomu verši z Daniele, který stojí na parte a který si pan farář pro tuto příležitost sám vybral: "Požehnáno buď jméno Boží od věků až na věky. Jeho je moudrost i bohatýrská síla." (Daniel 2,20)

Řekl jsem mnoho dobrého a pochvalného na adresu bratra Souška. Asi by se mu to moc nelíbilo a hned na začátku by mne zarazil. Řekl jsem, co jsem řekl, abychom si připomněli, co za zmínku stojí. Nikoliv abych "řečí panskou lhal mrtvému slávu", ale aby vyniklo, jak úžasné věci i dnes Hospodin mezi námi činí. Prostřednictvím svědků - mužů i žen -, kteří se mu dají cele k dispozici a jsou mu věrní. Víím, že právě potěšení není v pochvalných řečech, jakkoli pravdivých. Pravá naděje a potěšení je v tom, jaký je Hospodin, Bůh Starého a Nového zákona, Bůh Otec, Syn a Duch svatý. Právě potěšení je v tom, co jsem přečetl na začátku z biblického svědectví - z 1 J 4,9-10. Ještě jednou to tedy slyšme! Jak se Bible vyrovnává s naší konečností, pomíjitelností a smrtelností? Neřká - to nic, ono to není tak zlé. Buď statečný a rozumný, smíř se s ní! Tak nikoliv! Smrt je podle Bible zlá, je nepřítelem. Ale není pánem, tím posledním, definitivním. Písmo otevírá pravou naději, která je v Boží lásce. V tom, že si nás Bůh zamiloval a poslal na svět svého jediného Syna, abychom skrze něho měli život.

"Buď tobě sláva, jenž jsi z mrtvých vstal, smrt již nemá práva, vítěz tys a král!"

***Strměchy - toleranční kostel,
5. ledna 2016
Michael Hána
(red. zkráceno)***

Pozvánky

"JAK DOSTUPNOST NEROSTNÝCH SUROVIN OVlivňuje NAŠE ŽIVOTY: OHLÉDNUTÍ, SOUČASNOST A ODHAD BUDOUCÍHO VÝVOJE" je téma únorové besedy Ekologické sekce české křesťanské akademie, při níž promluví geoložka RNDr. Zdeňka Petáková. Upřímně zveme k setkání nad tímto aktuálním tématem, k němuž se sejdeme v úterý 9. února v 17.30 h v přízemí pražského kláštera Emauzy.

(JNe)

*** * ***

POZVÁNKA KLUBU SAMARÍ,
Soukenická 15, Praha 1, přední dům (www.klubsamari.cz)
*** 10. 2. v 18.30 h - Dobročinný bazar**
Přijďte si vylepšit šatník nebo jen posedět u kávy či čaje a něčeho k zakousnutí a podpořit tím dobrou věc. (Také v pátek 15. - 21. h a v neděli 11. - 14. h.)
*** 24.2. v 19.30 h - Dobrořečení jako životní styl**
Rozhovor s Bohem může člověka těšit. Přednáška letohradského faráře Václava Vacka.

EVANGELICKÝ TÝDENÍK - KOSTNICKÉ JISKRY
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejr
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů. Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Prodution s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X